

Popisy českých osad na Volyni — Michalovka

J. M. Tomeš:

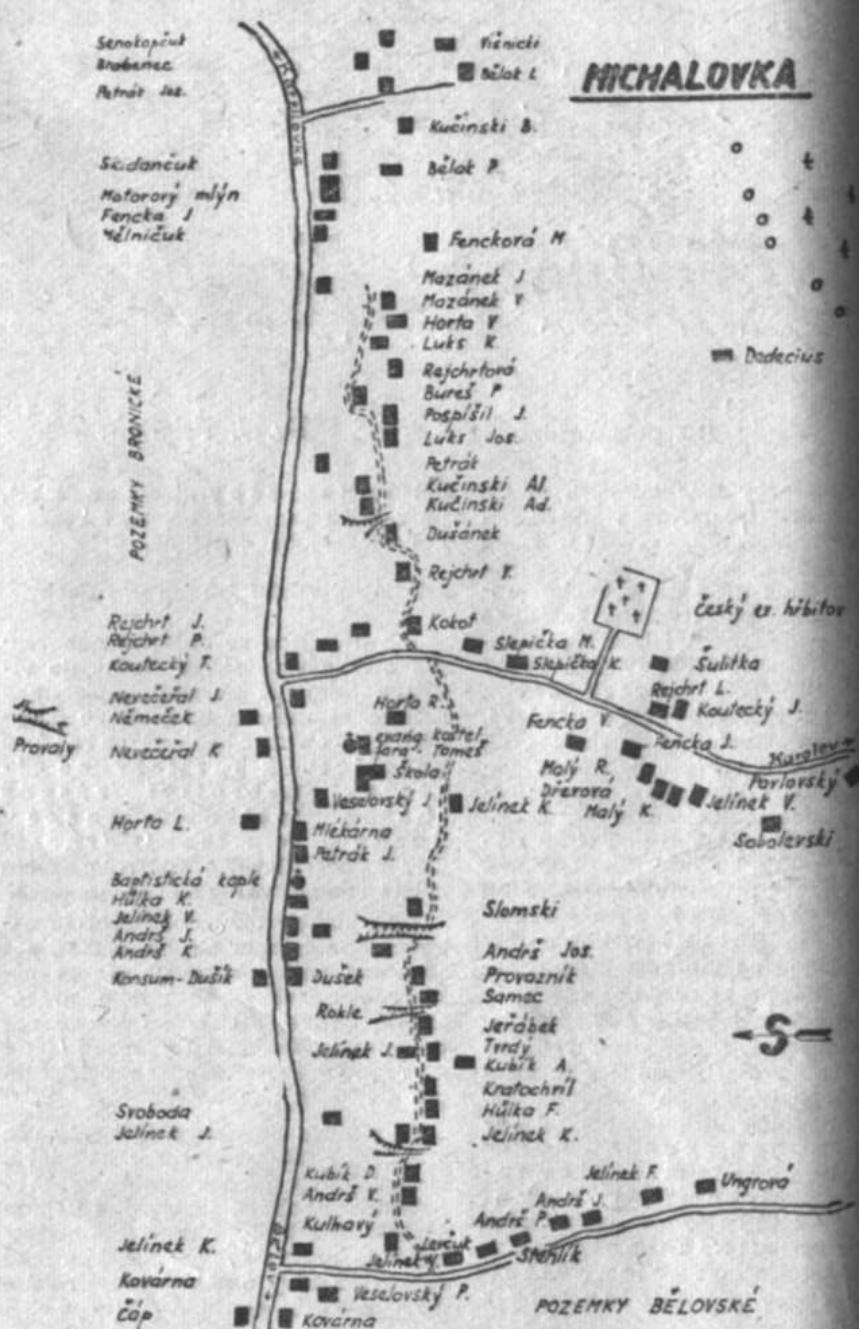
Majitel půdy, na niž byla obec založena, kníže Karel Radziwill, měl syna Michala, na jehož počest obec nazvána Michalovkou. Je položena v okrese Rovenském a byla založena v roce 1878; jejími zakladateli byli: Pavel Sláma, Vilém Jelínek, Pavel Koutecký, Jan Andrš, Josef Veselovský, Karel Marek, Josef Kratochvíl, Josef Hruška, Jan Tvrđák, Karel Dušek, další byli národnosti německé: Wilhelm Klein, Friedrich Schmiedtke, Andreas Gust, Jakob Zejdens.

Z kterého kraje v Čechách osadníci pocházeli nepodařilo se doposud zjistit. Jsou to potomci pobělohorských vystěhovalců, kteří v dobách pronásledování pro víru českobratrskou opouštěli tajně a s pláčem svoji drahou vlast a odcházeli do svobodnější země Saské a Pruské, odtud pak začkládali kolonie v Polsku, největší z nich byly Zelov a Kučov (polsky Kucov). Babička Mundilová v Kučově, která se narodila v Prusku, a jinak nedovedla mluvit než česky, vyprávěla mi toto: „Nase mama často nám vypravovala, jak utíkala s rodiči pro víru z Čech do země Saské. Bylo to v zejména. Celej den šikovali sme se a vázali nejbotebnější věci do uzlíků. Mnoho sme nemohli vzít, ale Bibi a českobratrské knihy vzali sme všechny. Táta vyšel ven, vešel do chliva, dal dobytku sena víc než jindy, rozloučil se s ním a přišel zas do seknice. Tam sme se ještě pomodili a před půlnoci vydali sme se na dalekou cestu. Cestou sme se naplakali dost, ale věděli sme, proc odcházíme a to nám dodávalo silu k obtížné cestě.“

Když Zelov, tehdy pod carskou vládou, byl již přelidněný, odjíždělo mnoho rodin do Volynské gubernie a usadily se v německé kolonii Puchavě asi 25 km od okresního města Rovna vzdálené. Když kníže Radziwil pronajímal půdu svého majetku, blíže Rovnu, osadníci z Puchavy opouštěli tamní písčitou půdu a pronajímal pozemky porostlé lesem, ale úrodné. Také z Berdičevo a přímo ze Zelova krajane přijížděli a usazovali se v Michalovce. Ukrajinci z okolních vesnic i vláda přijali je ochotně, poněvadž půdu porostlé lesem bylo mnoho a lidí málo.

Osadníci pronajali celkem 525 morgů (jiter) na 20 let. Z toho kníže oddělil 3 morgy pod školu a pod hřbitov. Nájemné platili až po dvou letech a bylo stanoveno na 1 rubl z morgu. Další nájem uzavřen byl roku 1898 na 12 let a platilo se 1 rubl 50 kopějek z morgu, třetí smlouva z roku 1910 platila na 6 let za nájemné 2 ruble z morgu.

Poněvadž půda byla jen pronajatá, stavěly se prozatímní dřevěné stavby. V roce 1916 krajane dostali pozemky do vlastnictví v ceně 60 pudů

žita za morg. Pak se bořily prozatímní stavby a stavěly se důkladnější domky a hospodářská stavení, ale také jen dřevěné. V celé obci byly pouze dvě stavby z cihel: evangelický kostel a obytný dům Vladimíra Dušánka.

Zakladatelé obce byli náboženství evangelického. Po celotýdenní možné práci těšili se na neděli, kdy ve svátečním obleku a klidu s kancionály českobratrskými v ruce scházeli se všichni na jednoduché bohoslužby. Byl to zajímavý pohled, když jsme se v neděli ráno z některého kopce dívali, jak lidé kolem desáte hodiny sestupovali s vrchů na niž polohou cestu a pak se sjednotili v jeden houf a společně šli do modlitebny. Sluši podotknouti, že stavby vznikaly po různu, poněvadž půda,

na niž byla obec postavená, je vlna a každý osadník stavěl na místě pro sebe nejvhodnějším; nevím, měla ještě jiná česká vesnice podobnou polohu; jen z jednoho kopce „u Šančů“ (jak se říkalo) bylo možno shledat největší část obce, jinak však jen několik stavení. Cestami obec rozdělena byla na dvě části. Hlavní cesta vedla přímo od rovenské silnice k Bělově. V době tání na jaře cesta proměnila na několik dní v hladký potok, kdy nebylo snadno někam jít nebo jeti.

V roce 1879 byl založen sbor evangelicko-reformovaný, který byl patřil pod správu českobratrského faráře Fr. Kašpara z Hulce České.

(Pokačování)

